

Přílohy

Příloha č. 1: Informovaný souhlas s možností konat výzkumné šetření metodou pozorování

Příloha č. 2: Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru a dalších informací pro výzkum na téma

Příloha č. 3: Informovaný souhlas účastníka výzkumu

Příloha č. 4: Pasportizace rozhovoru

Příloha č. 5: Doslovný přepis rozhovoru (Participant A)

Příloha č. 6: Tabulka zpracované vyučovací hodiny matematiky

Příloha č.1:

Informovaný souhlas s možností konat výzkumné šetření metodou pozorování:

Edukace žáků ve školách při zdravotnických zařízeních

Výzkum je realizován v rámci diplomové práce. Diplomová práce je zaměřena na edukaci žáků ve školách při zdravotnických zařízeních. Cílem práce je popsat systém edukace ve školách při lázeňských léčebnách. Podle předem stanovených kritérií spadá i Vaše škola do výzkumného šetření.

Autorka: Bc. Sandra Křenková (Katedra pedagogiky FFUK)

Výzkum bude veden metodou pozorování daných žáků při výuce s cílem pochopení průběhu komplexního edukačního procesu v této škole. Pořízené poznámky autorky diplomové práce budou sloužit pouze pro její osobní potřebu. Ty budou anonymizovány tak, aby nebylo možné identifikovat jména posuzovaných osob.

Prohlášení:

- a) Souhlasím s pozorováním předem vybraných žáků a učitelů během výuky.
- b) Rozumím výše uvedenému textu a souhlasím s jeho obsahem.
- c) Rozumím tomu, že účast ve výzkumu je dobrovolná a že kdokoliv ze zúčastněných může pozorování nebo spolupráci kdykoliv ukončit.
- d) Byl/a jsem seznámen/a s tím, jakým způsobem bude při zpracování dat a zveřejnění výsledků výzkumu zajištěna anonymita, která znemožní identifikaci všech osob.
- e) Jsem srozuměn/a s tím, že užití a zveřejnění dat vzešlých z výzkumu, mě neopravňuje nárokovat si jakoukoliv odměnu či náhradu.
- f) Souhlasím s tím, aby anonymizované poznámky z výuky byly součástí publikovaných výsledků výzkumu.

Jméno a příjmení:

Datum a podpis:

Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru a dalších informací pro výzkum na téma:

Edukace žáků ve školách při zdravotnických zařízeních

Výzkum je realizován v rámci diplomové práce. Ta je zaměřena na edukaci žáků ve školách při zdravotnických zařízeních. Cílem práce je popsat systém edukace ve školách při lázeňských léčebnách. Podle předem stanovených kritérií výběru spadá i Vaše škola do tohoto výzkumného šetření.

Autorka: Bc. Sandra Křenková (Katedra pedagogiky FFUK)

Výzkum proběhne formou rozhovoru. Jeho průběh bude po celou dobu nahráván a ze zvukového záznamu následně vznikne doslovný přepis, který bude dále analyzován a interpretován. Zvukový záznam poslouží pouze pro potřebu doslovného přepisu Sandře Křenkové. Ten bude anonymizován tak, aby byla zaručena anonymita a ochrana všech zúčastněných osob (bez identifikace jmen a míst). Zvukový záznam bude autorka uchovávat u sebe po nezbytně nutnou dobu, tj. do přepsání a následného odsouhlasení obsahu druhou stranou. Až poté může být tento přepis použit v diplomové práci a zvuková nahrávka bude smazána.

Prohlášení:

- a) Souhlasím s nahráváním rozhovoru a s poskytnutím informací, které se týkají uvedeného tématu.
- b) Rozumím výše uvedenému textu a souhlasím s jeho obsahem.
- c) Rozumím tomu, že moje účast ve výzkumu je dobrovolná a že mohu rozhovor nebo spolupráci kdykoli ukončit.
- d) Rozumím tomu, že nemusím odpovídat na otázky, které by byly pro mě nepříjemné.
- e) Byl/a jsem seznámen/a s tím, že nahrávky budou po přepsání rozhovoru smazány.
- f) Byl/a jsem seznámen/a s tím, jakým způsobem bude při zpracování dat a zveřejnění výsledků výzkumu zajištěna anonymita, která znemožní identifikaci mé osoby.
- g) Jsem srozuměn/a s tím, že užití a zveřejnění dat vzešlých z výzkumu, mě neopravňuje nárokovat si jakoukoliv odměnu či náhradu.
- h) Souhlasím s tím, aby anonymizované úryvky z rozhovoru byly součástí publikovaných výsledků výzkumu.

Jméno a příjmení:

Datum a podpis:

Příloha č.3:

Informovaný souhlas účastníka výzkumu:

Vážený pane, vážená paní,

v souladu se zásadami etické realizace výzkumu Vás žádám o souhlas s Vaší účastí ve výzkumném projektu v rámci diplomové práce.

Název projektu: Edukace žáků ve školách při zdravotnickém zařízení

Autorka projektu: Bc. Sandra Křenková

Název pracoviště: katedra pedagogiky, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Vedoucí práce: Mgr. Tereza Komárková Ph.D.

Cíl výzkumu: Hlavním cílem mé empirické části je komparace specifik edukace na konkrétních školách. Dílčím cílem je popsat komplexní edukaci vybraných žáků na konkrétní škole při zdravotnickém zařízení.

Popis výzkumu: Sledování vybraného žáka v základní škole při dětské léčebně. Výsledky výzkumného šetření budou v diplomové práci soužit k popisu komplexní edukace na konkrétní škole. Bude zachována ochrana osobních údajů (anonymita žáka) před zneužitím cizími osobami. Všichni účastníci jsou informováni o dobrovolnosti zapojení do daného výzkumu. Mohou tak kdykoliv bez udání důvodu spolupráci ukončit.

.....
datum a podpis autorky projektu

Prohlášení a souhlas účastníků s jejich zapojením do výzkumu:

Prohlašuji a svým níže uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí svého dítěte ve výše uvedeném projektu a že jsem měl/a možnost řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a že jsem dostal/a jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy. Byl/a jsem poučen/a o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez represí.

Jméno a příjmení účastníka: Datum narození:

Podpis účastníka:

(Uveďte v případě, že je účastník výzkumu mladší 18 let:)

Jméno a příjmení zákonného zástupce: Datum narození

Vztah zákonného zástupce k účastníkovi:

Datum a podpis zákonného zástupce:

Příloha č.4:

<p>1) Datum a čas rozhovoru</p> <ul style="list-style-type: none">• Délka rozhovoru• Způsob záznamu	
<p>2) Údaje o účastníkovi výzkumu</p> <ul style="list-style-type: none">• Jméno (pseudonym ve výzkumu), gender, věk• Profese• Další údaje, důležité z hlediska výzkumu (postavení, jazyk rozhovoru)	
<p>3) Výběr účastníka výzkumu (jak vytipován, kým doporučen atd.)</p>	
<p>4) Způsob kontaktování účastníka výzkumu, podoba informovaného souhlasu (písemný, ústní)</p>	
<p>5) Průběh rozhovoru</p> <ul style="list-style-type: none">• Přítomné osoby• Přerušení (telefonáty, příchod dalších osob apod.)• Atmosféra, dojem z rozhovoru• Dojem z účastníka výzkumu (výrazné typy rozhovoru – nervozita, naléhavost)	
<p>6) Poznámky a nápady</p>	

Příloha č.5:

T – tazatel

P – participant

T: Já Sandra Křenková se ptám na souhlas s nahráváním a zapojením do výzkumu podle předem zasláného informovaného souhlasu, jehož obsah si měla možnost (Participantka A) přečíst a dobrovolně se rozhodnout, že se vším souhlasí.

(prosím participantku o provedení souhlasu – jméno, rok narození a souhlas)

P: Já (participantka A) narozena xx.xx.xxxx dávám souhlas s poskytnutí rozhovoru a dalších informací k výzkumu na téma Edukace žáků ve školách při zdravotnických zařízeních paní Bc. Sandře Křenkové.

T: Souhlas byl udělen dne 4.3.2021 ve 13:18.

(přechod k otázkám)

T: První otázka. V čem je specifické vzdělávání žáků ve školách při zdravotnických zařízeních?

P: Specifičnost spočívá v několika oblastech. Zaprvé se sjíždí do zdravotnického zařízení žáci z celé České republiky. Dále je vzdělávání postaveno na naprosto individuálním přístupu pedagogů k žákům. Specifičnost je také v tom, že žáci jsou zde sami za sebe, se svými osvojenými znalostmi, vědomostmi a kompetencemi. Tyto svoje vědomosti, znalosti a kompetence pak prokazují v naší škole, kde nemají za zády spolužáky ze své kmenové třídy, či své učitele.

T: (doplňující otázka k 1.otázce) Dokázala byste říct ten největší rozdíl oproti běžné základní škole?

P: Ten spočívá v individuálním přístupu. Každá kmenová škola má jinak nastaven ŠVP, jiné metody a formy vzdělávání. Nicméně, vše se odehrává v nějakém týmu, v kolektivu. U nás je ten tým (třída) separovaný na jednotlivce ve smyslu, že každý žák jinak přistupuje ke vzdělávání, má jiné zkušenosti a potřeby a učitel se musí přizpůsobit každému žáku individuálně.

T: Druhá otázka. Kolik pedagogických pracovníků je ve vašem pedagogickém sboru?

P: Pedagogický sbor se poměrně často mění v průběhu roku, protože nejsme jenom základní a mateřskou školou při jedné dětské léčebně, i když to máme v oficiálním názvu. Zabezpečujeme vzdělávání pro děti a žáky v léčebně zrakových vad, v dětských ozdravovnách (pzn. zde uvedla participantka oblast, kde se nacházejí ozdravovny) a v dětské léčebně. Pedagogický sbor je tedy složen od 25 do 30 učitelů. Číslo je proměnlivé v závislosti na fungování zdravotnických zařízení. Pro některá pracoviště využíváme výpomoc z řad bývalých učitelů daného pracoviště, kteří jsou ochotni se flexibilně přizpůsobovat naší potřebě.

T: Třetí otázka. Jak se nazývá váš ŠVP a proč?

P: (pozn. participantka uvedla, že ŠVP bylo vytvořeno ještě před jejím nástupem do funkce) „Jiný svět aneb škola pro všechny“ Z názvu můžeme předpokládat, že jiný svět proto, že je to opravdu zcela odlišné než vzdělávání než v těch kmenových školách, na které jsou děti zvyklé. Škola pro všechny, protože je to opravdu škola pro všechny, neboť se sem sjíždí žáci, kteří jsou z různých typů škol, ať už se jedná o školy soukromé, státní neboli veřejné, žáci s domácí výukou, ze škol církevních a jedná se o žáky s různými speciálními vzdělávacími potřebami. Takže je to opravdu pro všechny.

T: (doplňující otázka ke třetí otázce) Máte vzdělávání i pro základní školu speciální. Je zde vytvořeno i ŠVP pro ně s nějakým názvem?

P: U středně těžkého a těžkého mentálního postižení je název úplně stejný.

T: Čtvrtá otázka. Na jak dlouhý pobyt přijíždějí žáci k lázeňské léčbě?

P: Pokud se jedná o lázeňskou léčbu, doba pobytu činí od 3 (v případě samoplátců) do 6 až 8 týdnů. Všechno se odehrává na základě metodiky zdravotních pojišťoven, na jak dlouho umožní dítěti léčbu. U dětských ozdravoven je pobyt metodicky dán turnusově na dobu 3 týdnů. U zrakových vad, které se léčí ve zrakové léčebně, je pobyt metodicky poskytnut na 6 týdnů.

T: Pátá otázka. Jaká je denní, a i týdenní délka vyučování u jednotlivých žáků?

P: Tato délka je dána 2 nebo 3 vyučovacími hodinami denně na základě doporučení ošetřujícího lékaře. Takže v případě 3 vyučovacích hodin denně se jedná o 15 vyučovacích hodin za týden u jednotlivých žáků nebo 10 vyučovacích hodin za týden u jednotlivých žáků (v případě 2 hodin denně).

T: (doplňující otázka k otázce 5.) Liší se výuka, pokud jsou žáci z 1. nebo 2. stupně základní školy?

P: Ne, neliší. První i druhý stupeň má po 3 vyučovacích hodinách denně, co se týče základní školy. Co se týče základní školy speciální, sem vstupuje i fakt úrovně postižení a znovu doporučení ošetřujícího lékaře, a to buď 1, 2 nebo 3 hodiny denně.

T: (další doplňující otázka k otázce 5.) Liší se nějak vyučování žáků, pokud přijede do dětské léčebny s doprovodem nebo bez doprovodu?

P: Neliší se. Tento fakt nemá vliv na délku či obsah vyučování, protože v okamžiku, kdy se dítě stane žákem naší školy, tak absolvuje vyučování ve stejném modu i kdyby tady byl sám nebo s doprovodem. Odlišnost může nastat v komfortu při adaptování na nové prostředí žáka.

T: (poslední doplňující otázka k otázce 5.) Máme v rozvrhu 2 bloky výuky po třech hodinách. Ty žáci navštěvují podle toho, jak jsou na začátku zařazeni?

P: Ano, je to tak. Vše se odehrává na úrovni komunikace s lékařem a s pracovníci, která časuje léčebné procedury, jestli se budou odehrávat v ranních nebo odpoledních hodinách. Je to individuální. Takže

i ráno máme v bloku žáky 1. a 2. stupně, taktéž i v druhém bloku máme žáky 1.a 2. stupně i třídy školy speciální.

T: Předposlední otázka. Jaké vyučovací metody využíváte při vzdělávání vašich žáků?

P: Úplně nejdůležitější nebo největší „gro“ naší výuky spočívá v individuálním přístupu učitele k žákovi. Samozřejmě se jedná o klasické výukové metody – vyprávění, pozorování, experimenty a další. Učitelé využívají např. brainstorming, ale hlavní potenciál je v individuálním přístupu. Velice zřídka lze aplikovat frontální výuku, prvky kooperativní výuky, projektového vyučování a další.

T: Poslední otázka. Jaká forma hodnocení u žáků s SVP převažuje?

P: I v této otázce ctíme požadavky kmenových škol. Pokud kmenová škola požaduje a sděluje nám, že je žák zvyklý na slovní hodnocení, tak se ho snažíme slovně hodnotit. Ve školním řádu máme vydefinované sumativní hodnocení. Co se týče hodnocení žáků se speciálně vzdělávacími potřebami, tak se přikláníme častokrát také k motivačnímu hodnocení. Vysvětlení se skrývá v tom, že po dobu, kterou je dítě naším žákem, učitelé nejsou schopni 100 % diagnostikovat nebo rozklíčovat hned na začátku jakou má žák úroveň znalosti, jaké má zažité kompetence. Takže se častokrát postupuje od motivačních známek, dílčích známek až po celkové hodnocení.

T: (doplňující otázka k otázce 7) Podle dokumentů vaší školy využíváte formu portfolia. O co se jedná?

P: To, co žák sám vytvoří navíc. Něco se mu podaří, zúčastní se nějaké soutěže, nějakého, byť krátkodobého projektu nebo přednášky. Veškerý tento materiál si shromáždí a odváží s sebou zpět do své kmenové školy. Je to něco navíc.

(následně jsem participantce položila dobrovolnou otázku k doplnění jakéhokoli komentáře k edukaci žáků ve školách při zdravotnických zařízeních)

P: Nevím, jestli vás to zajímá v rovině žáků nebo v rovině učitelů. V rovině učitelů je výuka ve školách při zdravotnickém zařízení velmi nelehká a na učitele jsou kladeny dva obrovské nároky. Jedním z nich je flexibilita. Učitel musí pružně reagovat na aktuální situaci ve třídě, neboť ta je opravdu velice proměnlivá. Učitel musí počítat s tím, že jeho příprava na vyučovací hodinu se mávnutím proutku může změnit. Takže učitel musí být opravdu velmi flexibilní. Druhým z nich je absence zpětné vazby. Každý učitel, který učí ve škole při zdravotnickém zařízení v celé České republice se musí smířit s tím, že žák není schopen podat zpětnou vazbu s takovou výpovědní hodnotou, jakou by si učitel představovat, a která by byla vodítkem pro další vzdělávání. Má velice krátkodobou výpovědní hodnotu. Zpětná vazba učitelům chybí a učitel se s tím musí s tímto faktem smířit. Na druhou stranu mají vyučující velký rozhled ohledně úrovně vzdělání v České republice právě díky tomu, že během školního roku se zde vystřídá 300 až 400 žáků. A to dává smysluplnou informaci o úrovni vzdělání žáků v České republice.

(po poděkování jsme se společně dostaly k tématu výuky teď v době mimořádné a participantka mi povolila si i tuto odpověď nahrát)

T: Fungujete i v této mimořádné době?

P: Ano, my jsme jedna z výjimek, kterou dostaly školy při zdravotnických zařízeních od ministerstva školství, takže neustále prezenčně vyučujeme. Ve způsobu vzdělávání, které poskytují školy při zdravotnických zařízeních žákům, nejsme schopni přejít na funkční formu distančního vzdělávání synchronního typu. Dále je třeba si uvědomit, že žáci škol při zdravotnickém zařízení nemají podmínky k řádnému připojení na distanční výuku, ať se jedná o technické či časové podmínky. Je důležité si také uvědomit, že někteří žáci mají velké množství procedur a v době, kdy na kmenové škole probíhá online výuka nějakého předmětu, oni v tu chvíli mají proceduru (masáž, cvičení, magnet, plavání...). Docházelo by k jejich diskriminaci při poskytování základního vzdělávání. My jsme tedy jedna z výjimek, kde pracujeme i v té době covidové prezenčně. Je báječné slyšet žáka radostně sdělovat rodičům: „To je tak skvělý být zase ve škole!, ...mě to tak baví!,...“ Činnosti učení dává daleko víc než to online. Spokojenost s prezenční výukou se line napříč 1. i 2.stupněm. Velký problém je u žáků 9.tříd, kteří se dostatečně nedokázali připravit na přijímací zkoušky. Zároveň se dětem ztrácí sociální a pracovní návyky.

(poděkování participantce, rozloučení a nabídnutí možnosti zaslání diplomové práce po zpracování)

(doplnění závěrečného pozitivního hesla)

P: Jsme takový ostrůvek dobré nálady pro děti i zákonné zástupce. Ostrůvek takzvané normálnosti. Děti jsou tady rády a my jsme rádi, že jim můžeme poskytovat prezenční vzdělávání.

Příloha č.6:

5.vyučovací hodina matematiky Lucie

Diskuse s vyučujícím před začátkem hodiny	Objasnila mi záměr této hodiny. Předala informaci o přesazení dívky z důvodu nepozornosti.
Charakteristika složení třídy	Ve třídě bylo celkem 6 žáků, jednalo se o 2 dívky z 1.třídy, 1 chlapce a 1 dívku z 2.třídy (Lucie) a 2 dívky ze 3.třídy.
Začátek hodiny	Na začátku této hodiny provedla vyučující společnou aktivitu se všemi žáky (nacházení geometrických tvarů v místnosti). Všechny to bavilo. Poté každému zadala práci.
Záměr hodiny	Vyučují si na dnešní hodinu naplánovala zopakovat geometrické tvary, které na začátku hodiny s celou třídou aplikovala. Dále učivo – počítání do 100.
Vyučovací metody a formy	Na začátku proběhla skupinová forma výuky s metodou názorně demonstrační. Následně probíhala samostatná práce, poté s vyučující pracovaly s pracovním sešitem a tabulkou s čísly.
Hodnocení	Během hodiny speciální pedagožka slovně motivovala.
Pozorování vyučovacího procesu	Během hodiny nedokázala samostatně pracovat. Soustředění na krátkou chvíli, neustálá potřeba zpětné vazby a dohledu. Při společné práci s vyučující pracovala pěkně.
Diskuse s vyučujícím po hodině	Vyučující zhodnotila vyučovací hodinu, chování žákyně, zda dodržela stanovený plán hodiny.